

Flora en fauna quickscan Kerkweg 131A te Ouderkerk aan den IJssel

Rapportnr.
Auteur
Opdrachtgever
Contactpersoon
Datum uitgave

2016-N2
Sander D. Elzerman
Bureau Wissing B.V.
Dhr. P. Kalsbeek
28 juli 2016

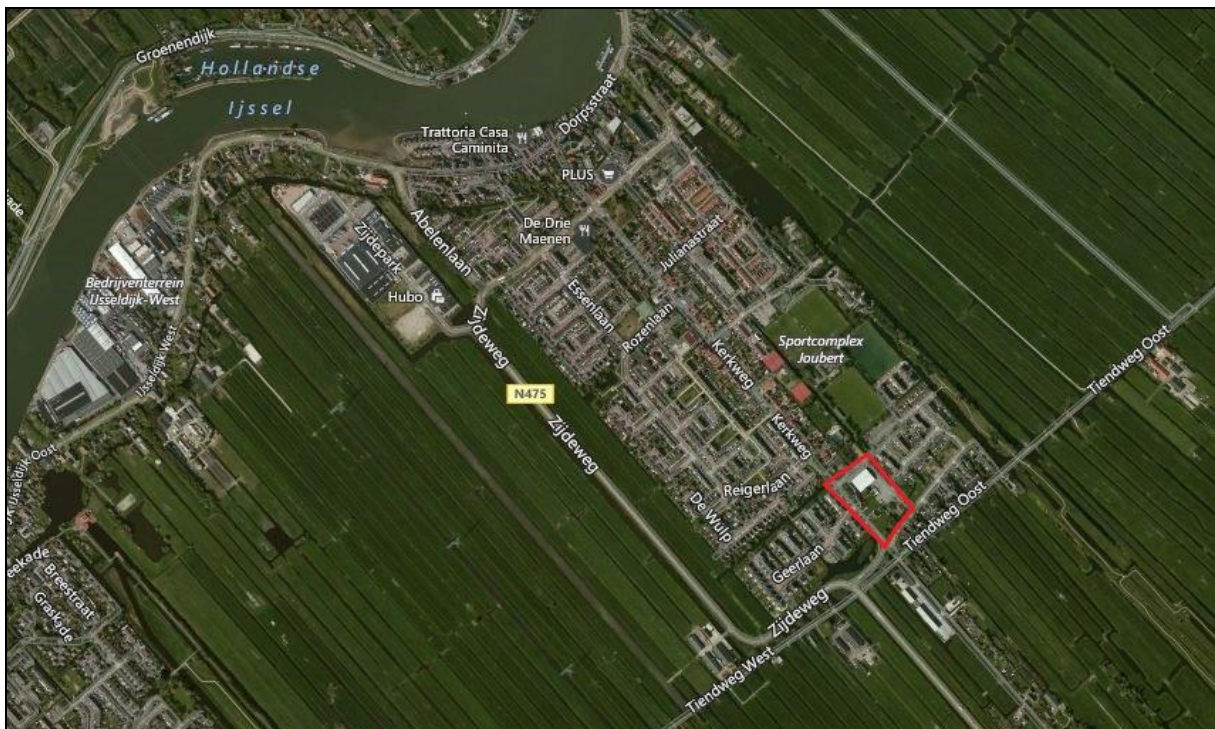

Flora en fauna quickscan Kerkweg 131A te Ouderkerk aan den IJssel

Aanleiding

Op het terrein van een transportbedrijf zijn plannen voor woningbouw. In het kader van deze ruimtelijke ontwikkeling is een quickscan uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Middels dit verkennende onderzoek kan een beeld verkregen worden van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Daarbij wordt getoetst of de geplande ontwikkeling invloed heeft op deze beschermde soorten. Dit kan leiden tot het nemen van beschermingsmaatregelen en/of aanvragen van een ontheffing op de Flora- en faunawet.

Het plangebied bevindt zich aan de Kerkweg 131a te Ouderkerk aan den IJssel in de provincie Zuid-Holland (Figuur 1). Het terrein van het transportbedrijf met enkele omliggende percelen behoren tot het plangebied.

Figuur 1. De ligging van het plangebied in Ouderkerk aan den IJssel is aangegeven met een rood kader.

Methodiek

In 2010 heeft reeds een flora en fauna quickscan van het plangebied plaatsgevonden (IJzerman, 2010). De gegevens van dat onderzoek zijn inmiddels gedateerd. Mogelijk hebben zich veranderingen voorgedaan in de tussentijdse periode. Daarom zijn aanvullend verspreidingsatlassen en openbare bronnen geraadpleegd voor het actuele voorkomen van beschermde soorten. Dit gaf een beeld van de te verwachten flora en fauna. Vervolgens is op 21 juni 2016 het plangebied bezocht om te beoordelen of de lokale situatie geschikt is.

De inventarisatie richtte zich op de aanwezigheid of potentie van het gebied voor beschermde flora en fauna. De nadruk lag op de soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes (Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen dan is een ontheffing verplicht. Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna.

De weersomstandigheden waren voldoende gunstig om een gedegen indruk te krijgen van het terrein (bewolkingsgraad 7/8, temp. 23°C graden, 1Bft Zuid). Het plangebied is voor alle beschermde soorten beoordeeld. Het gebied is lopend doorkruist waarbij gebruik gemaakt is van een verrekijker (Swarovski 10x50). Aangetroffen beschermde situaties zijn ter plekke ingetekend op een veldkaart en/of vastgelegd met GPS.

Wet- en regelgeving

Dit onderzoek richt zich op de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. De bescherming wordt vormgegeven door verbodsbepalingen en een Algemene Zorgplicht.

Voor bepaalde soorten geldt een vrijstellingsregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden geen afbreuk mogen doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierenpopulaties. Voor soorten die in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn (Tabel 3) worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten (Tabel 3) gelden daarnaast verzwaarde eisen.

De aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken (Ministerie van EZ). Wanneer de wetgeving van de Flora- en faunawet overtreden wordt dan kan een handhaver het werk stilleggen, de activiteiten verbieden, beëindigen en/of een proces-verbaal opmaken. Een overtreding op de Flora- en faunawet wordt gezien als een economisch delict. Het Openbaar Ministerie zal in het geval van een overtreding uiteindelijk het vonnis uitspreken.

Algemene Zorgplicht (Art. 2)

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en niet van individuele dieren. Echter, de intrinsieke waarde van elk individueel dier en plant wordt wel erkend. Mensen mogen hier dus niet onzorgvuldig mee omgaan. Vanuit deze gedachte is de Zorgplicht opgesteld:

- *Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;*
- *De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten, nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.*

De Zorgplicht is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Ontheffing, Soortenstandaard en Ecologisch Werkprotocol

Wanneer een beschermde plant of dier getroffen dreigt te worden door de werkzaamheden dan moeten maatregelen genomen worden om dit te voorkomen. Mitigerende maatregelen worden getroffen voordat de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Op deze manier biedt het de mogelijkheid aan beschermde soorten om uit te wijken wanneer de werkzaamheden van start gaan. Compensatie gebeurt daarentegen achteraf. Als het project op zijn einde loopt of afgerond is worden nieuwe mogelijkheden geboden aan de beschermde soort om zich opnieuw te kunnen vestigen. Gedacht kan worden aan het in metselen van Gierzwaluwdakpannen bij een nieuwbouwproject. Voor een aantal soorten worden vaak ontheffingen aangevraagd. Het ministerie heeft voor deze soorten 'Soortenstandaarden' ontwikkeld. In deze Soortenstandaarden staan de ecologische aspecten van de betreffende soort en richtlijnen voor degelijk onderzoek. Daarbij wordt een set van standaard mitigerende en compenserende maatregelen beschreven. Een deskundig ecooloog kan beoordelen op welke wijze de maatregelen toegepast kunnen worden bij de specifieke situatie. Welke maatregelen getroffen moeten worden bij het project worden vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol. Dit werkprotocol geeft praktische richtlijnen voor de uitvoering van de maatregelen. Het ecologisch werkprotocol is aanwezig op de plaats van uitvoering en bekend bij alle betrokken partijen.

Verbodsbepalingen

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het ‘Nee, tenzij’-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is er geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om vooraf het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het projectlocatie bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten. De volgende verbodsbepalingen zijn in dit kader van belang:

Artikel	Verbodsbepaling
8	het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
11	het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Een aantal soorten flora en fauna kent een zwaarder beschermingsregime (Ministerie van LNV, 2005). Deze soorten zijn opgenomen in drie tabellen. Het is mogelijk om voor deze soorten een ontheffing aan te vragen. Of een ontheffing aangevraagd moet worden hangt af van de zeldzaamheid van de soort en impact van de werkzaamheden.

In **Tabel 1** staan de soorten met het lichtste beschermingsregime. Voor soorten die opgenomen zijn in deze tabel geldt een algemene vrijstelling of ontheffing met lichte toetsing. De vrijstelling geldt voor de volgende werkzaamheden:

- Bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw);
- Bestendig gebruik;
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Vallen de activiteiten onder één van deze noemers dan is de vrijstellingsregeling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet van toepassing. Als geen sprake is van dit type werkzaamheden dan is toch een ontheffingsaanvraag nodig. De Algemene Zorgplicht blijft in alle gevallen wel van kracht.

Bij **Tabel 2** is sprake van een zwaarder beschermingsregime. Hier dient voor de werkzaamheden, zoals die genoemd zijn bij Tabel 1, te worden gewerkt volgens een Gedragscode. De door het ministerie goedgekeurde gedragscodes hebben een landelijke dekking, maar zijn alleen van toepassing binnen een bepaalde sector, zoals de Waterschappen, gemeentewerken of Bouwsector. Op de website van het ministerie staat een overzicht van de goedgekeurde gedragscodes. De maatregelen uit een gedragscode worden op de specifieke situatie aangepast in de vorm van een Ecologisch Werkprotocol. Alleen indien volgens de gedragscode of een ecologisch werkprotocol gewerkt wordt is een ontheffing niet nodig. Bij alle overige activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd die bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een lichte toets krijgt.

Het zwaarste beschermingsregime kent **Tabel 3**. In deze tabel staan soorten die op Europees niveau onder druk staan. Het zijn soorten, die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1

van de Algemene Maatregel van Bestuur. Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden is het verplicht een ontheffing aan te vragen. Een gedragscode volstaat hier in de meeste gevallen niet.

Vogels

In de bovengenoemde tabellen zijn vogels niet opgenomen. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden in beginsel gelijkwaardig beschermd. Het is in het algemeen verboden om vogels te doden, te verontrusten, hun nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen te verstoren. Indien de werkzaamheden vallen onder in Tabel 1 genoemde activiteiten dan kan worden volstaan met een goedgekeurde gedragscode. Voor alle overige activiteiten dient een ontheffing aangevraagd te worden. In de praktijk gaat het met name om werkzaamheden gedurende het broedseizoen. Buiten het broedseizoen zullen de meeste activiteiten minder problemen geven. Uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De nesten van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet verstoord worden. De jaarrond beschermde vogelsoorten zijn ingedeeld in vijf categorieën. Voor de soorten uit de vijfde categorie geldt alleen onder specifieke omstandigheden een ontheffingsplicht.

Voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen

Naast de dieren zelf worden ook hun voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen beschermd. Onder een voortplantingsplaats wordt niet alleen een nest van een vogel of kolonieverblijf voor vleermuizen verstaan, maar ook de directe omgeving. Sommige faunasoorten zijn zeer kritisch wat betreft hun foerageerplek of slaapplek. Zij stellen specifieke eisen aan het leefmilieu en kunnen ook moeilijk overschakelen op een veranderde situatie. Indien werkzaamheden invloed hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Resultaten

Het plangebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens zijn de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten beschreven.

Beschrijving plangebied

Het terrein van het transportbedrijf is grotendeels verhard met betonplaten (Figuur 2). Ten tijde van het veldbezoek was het de onderneming in bedrijf, dus vrachtwagens reden af en aan. Enkele trailers stonden aan de zuidkant van het terrein. Langs de oostrand waren diverse materialen opgeslagen. Een grote loods met kantoor vormen de enige gebouwen op het terrein. Het heeft een zadeldak van geïsoleerd profielstaal dat direct ondersteund wordt een stalen frame. De loods wordt gebruikt voor het stallen van de trucks, het uitvoeren van kleine reparaties en opslag van materialen (Figuur 3). Het gebouw heeft enkelsteens muren met aan de voorzijde aaneengesloten roldeuren. Bij de korte zijde van het pand bestaat het bovenste deel van de gevel uit golfplaten ramen (Figuur 3).

Figuur 2. Het buitenterrein van het transportbedrijf.

Figuur 3. Vooraanzicht van de loods.

De kantoorruimte heeft een schuine aflopend, bitumen dak en bestaat uit één woonlaag (begane grond). Naast het kantoor zijn enkele parkeervakken (Figuur 4).

Figuur 4. Het kantoor aan de westzijde van de loods.

Figuur 5. Doorzicht van het bedrijfsterrein naar het onbebouwd grasveld tussen de woningen langs de Kerkweg.

Het terrein van het transportbedrijf ligt tussen de woningen. Langs de Kerkweg zijn twee vrijstaande woningen aanwezig die buiten het plangebied vallen. Het tussengelegen perceel betreft een open grasveld (Figuur 5). De woningen langs de Sportlaan vallen ook buiten het plangebied. Een watergang vormt de scheiding tussen de achtertuinen van de woningen en het transportbedrijf. Deze sloot loopt door langs de Heemraadsweg. Ten noorden van het bedrijfsterrein is een kleine woonwagenlocatie. Deze was bij de uitvoering van de quickscan niet in gebruik. De randen van het plangebied bestaan uit groenstructuren.

Aangetroffen (beschermde) soorten

Vogels

Alle vogels en hun nesten zijn beschermd tijdens de broedtijd, maar van een selectie aan soorten is de nestplaats gedurende het gehele jaar beschermd. Tijdens het veldbezoek werd van deze groep alleen de Huismus *Passer domesticus* waargenomen. Een vijftal exemplaren zaten in de coniferen langs het bedrijfsterrein en in de bomen bij de woonwagenlocatie. Vermoedelijk waren de mussen afkomstig van broedlocaties uit de nabije omgeving. Binnen het plangebied zelf ontbreekt het aan geschikte plekken. De loods en het kantoor zijn ontoegankelijk voor vogels. Het dak is geheel gesloten zonder openingen bij de gevels.

De Huismus broedt in kolonies. Vaak liggen de nestlocaties dicht bij elkaar geclusterd, maar een kolonie kan zich soms uitstrekken over een hele woonwijk. Om als broedgebied geschikt te zijn voor de Huismus moeten meerdere factoren aanwezig zijn. Naast een geschikte nestplaats zijn ook vaste rust- en verblijfplaatsen nodig. De coniferenhaag, struiken en bomen in het plangebied lijken deze rol te vervullen. Coniferen blijven ook in de winter groen, waardoor ze het gehele jaar dekking bieden. Vanwege het belang van dergelijke plekken is de functie van vaste rust- en verblijfplaats voor Huismussen ook jaarrond beschermd. Indien deze functie aangetast wordt is een ontheffing voor de werkzaamheden nodig.

Voor andere jaarrond beschermde soorten is het plangebied ongeschikt. De Gierzwaluw *Apus apus* broedt net als Huismussen in gebouwen. Het kantoor is te laag voor deze soort. Bij de loods ontbreekt het aan plekken waar een Gierzwaluw kan nestelen. Zo heeft het dak geen dakbeschoot en zijn geen openingen in de muur aanwezig die toegang bieden tot een besloten binnenruimte.

De bomen in het plangebied zijn te klein (Buizerd *Buteo buteo*) of te open (Sperwer *Accipiter nisus*) voor een roofvogelhorst.

Buiten de jaarrond beschermde soorten werden bij het veldbezoek ook nog andere vogels waargenomen die territorium- of nestindicerend gedrag vertoonden. Het ging om algemeen voorkomende zangvogels Turkse Tortel *Streptopelia decaocto*, Winterkoning *Troglodytes troglodytes*, Merel *Turdus merula*, Grasmus *Sylvia communis*, Koolmees *Parus major*, Ekster *Pica pica*, Kauw *Corvus monedula* en Groenling *Chloris chloris*. Deze soorten zijn kenmerkend voor woonwijken met groenstructuren. De Grasmus vormt hierop enigszins een uitzondering. Deze zangvogel heeft een voorkeur voor ruigte en opgaand struweel dat meestal buiten een woonwijk te vinden is.

In dit geval vormen de struiken achter de woonwagenlocatie een geschikte broedplek voor deze vogel. Alle inheemse vogelsoorten en hun nesten zijn gedurende de broedtijd beschermd.

Figuur 6. Een adulte man met bedelend jonge Huisvuur zaten in de struiken naast de coniferen haag.

Figuur 7. Een solitaire wilg langs de oostrand van het bedrijfsterrein.

Zoogdieren

Bij het veldbezoek zijn geen zoogdieren waargenomen, maar het voorkomen van licht beschermde soorten (Tabel 1 van de Flora- en faunawet) wordt niet uitgesloten. Het gaat bijvoorbeeld om Veldmuis *Microtus arvalis*, Woelrat *Arvicola terrestris* of Egel *Erinaceus europaeus*. Deze kleine zoogdieren kunnen onder de struiken en langs de watergangen aangetroffen worden (Broekhuizen *et al.*, 2016). Voor deze soorten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden, maar dient wel in het kader van de Zorgplicht (art. 2 Flora- en faunawet) zorgvuldig gehandeld te worden.

Van de strikt beschermde soorten zijn op basis van het biotoop en de ligging alleen vleermuizen te verwachten. Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3. De Flora- en faunawet beschermt niet alleen de soorten, maar ook gebiedsfuncties van verblijfplaats, vaste vliegroute en essentieel foerageergebied.

Afhankelijk van de soort vleermuis kan het een boom of gebouw gebruiken als verblijfplaats (Limpens *et al.*, 1997). In de directe omgeving komen Gewone Dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, Ruige Dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* en Laatvlieger *Eptesicus serotinus* voor (Broekhuizen *et al.*, 2016). Zij kunnen het plangebied gebruiken om te foerageren. Dit blijft vooral beperkt tot de watergangen en het groen binnen het plangebied.

Een verblijfplaats kan worden uitgesloten. De bebouwing is hiervoor ongeschikt. Het ontbreekt aan een open spouwruimte (Figuur 9). Bovendien zijn er geen spleten of kieren gevonden die toegang bieden tot een binnenruimte, zoals onder de dakplaten. Tegen enkele buitengevels zijn golfplaten aangebracht. Aan de onderzijde zijn deze bevestigd aan houten latten, waardoor de toegang geblokkeerd is (Figuur 8). Vleermuizen kunnen hier niet achter kruipen. De vrijstaande bomen zijn beoordeeld op gaten, hopen of loshangende delen van de boomschors. Dit vormen potentiële verblijfsplekken voor vleermuizen. De berken naast de loods hadden een gladde stam. Bij een vrijstaande wilg in de zuidwesthoek van het terrein was de stam geheel bedekt met Klimop *Hedera helix* en hangende takken (Figuur 7).

De berken vormen samen de coniferen haag een lijnvormig, landschappelijke element. De combinatie met een watergang is voor vleermuizen ideaal om als vliegroute te gebruiken. Het wegvallen van deze structuur zal echter niet leiden tot oriëntatieproblemen bij de vleermuizen. De haag staat te midden van een woonwijk met woningen, bomen, wegen en watergangen. Hier zijn voldoende ruimtelijke elementen voor de vleermuizen om zich te kunnen verplaatsen van verblijfplaats naar foerageergebied.

Ten aanzien van zoogdieren zijn geen beschermde functies in het plangebied.

Figuur 8. Onderaanzicht van de gevelplaten en dakgoot. Er zijn geen spleten of kieren beschikbaar voor Gierzwaluw of vleermuizen.

Figuur 9. Overzicht van de binnenzijde van de loods.

Planten

Het bedrijfsterrein is geheel verhard. Alleen langs de randen zijn planten te vinden als ondergroei van de coniferen haag en andere aangeplante struiken. Op enkele zonbeschenen plekken groeien grassen en ruigtekruiden, zoals Paardenbloem *Taraxacum officinale*, Grote Brandnetel *Urtica dioica*, melkdistel *Sonchus spec.*, Haagwinde *Convolvulus sepium* en jonge opslag van esdoorn *Acer spec.* Verder zijn hier uit omringende tuinen verwilderde soorten aanwezig, zoals Slaapbol *Papaver somniferum*.

De tuinen van de woningen langs het plangebied zijn ingericht met gecultiveerde planten. De percelen langs de Heemraadsweg worden begraasd door de boerderijdieren, waardoor hier bijna uitsluitend gras groeit. De standplaats voor woonwagens is begroeid met ruigte en struweel. Deze voedselrijke situaties waarin sterk groeiende soorten domineren zijn niet geschikt voor beschermde planten (FLORON, 2016).

In de watergang tegenover de ingang van het transportbedrijf groeien enkele Zwanenbloemen *Butomus umbellatus* (Figuur 7). Het is onduidelijk of deze zijn aangeplant of dat het een natuurlijke vestiging betreft. De soort staat vermeld in Tabel 1 uit de bijlage van de Flora- en faunawet. De watergang wordt niet getroffen door de ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied.

Vissen

Binnen het plangebied lopen enkele watergangen. Sommige delen liggen erg besloten om de schaduw van bomen (Figuur 10). Op deze plekken is ook veel bladval in het water. De meeste beschermde soorten hebben heldere wateren met een hoge kwaliteit nodig. De Kleine Modderkruiper *Cobitis taenia* vormt hierop een uitzondering. Deze soort kan ook in zuurstofarme situaties voorkomen. Het stilstaande tot langzaam stromende water en slibrijke bodem vormen een geschikt biotoop voor de soort. Bovendien staan de watergangen in verbinding met de poldersloten ten zuiden van Ouderkerk aan den IJssel die nog meer geschikt habitat vormen. De Kleine Modderkruiper staat vermeld in Tabel 2 uit de bijlage van de Flora- en faunawet. In navolging van IJzerman (2010) is aanvullend onderzoek nodig om de aanwezigheid van de Kleine Modderkruiper aan te tonen.

De Bittervoorn *Rhodeus amarus* komt in vergelijkbaar biotoop voor, maar is bij de voortplanting afhankelijk van zoetwatermosselen. Deze weekdieren hebben een voorkeur voor zuurstofrijkere wateren. Als voortplantingswater zijn de sloten ongeschikt, maar het voorkomen kan vanwege de verbinding met de poldersloten niet geheel worden uitgesloten. De Bittervoorn staat vermeld in Tabel 3 uit de bijlage van de Flora- en faunawet.

In tegenstelling tot de quickscan uit 2010 (IJzerman, 2010) wordt de kans op een Grote Modderkruiper *Misgurnus fossilis* zeer klein geacht. De dichtstbijzijnde vindplaatsen bevinden zich op grote afstand tot het plangebied. Bovendien zijn de watergangen niet optimaal vanwege de harde beschoeiing langs de oevers en het grotendeels ontbreken van waterplanten.

Figuur 10. Een deel van de watergangen is besloten onder overhangende takken en een weelderige oeverbegroeiing.

Reptielen en amfibieën

Hoewel waarnemingen uit de polders rondom Ouderkerk aan den IJssel ontbreken is het voorkomen van de Rugstreeppad *Bufo calamita* in het buitengebied niet geheel uitgesloten. De dichtstbijzijnde bekende vindplaatsen liggen bij Gouda en in de Alblasserwaard (Creemers & van Delft, 2009). De watergangen in het plangebied zijn ongeschikt voor deze strikt beschermde soort van Tabel 2 uit de Flora- en faunawet. De harde beschoeiing en schaduwrijke plekken maken het weinig aantrekkelijk voor de soort.

Het plangebied is wel geschikt voor licht beschermde soorten van Tabel 1 uit de bijlage van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten moet de Zorgplicht in acht genomen worden. Het gaat bij om Kleine Watersalamander *Lissotriton vulgaris*, Gewone Pad *Bufo bufo*, Bruine Kikker *Rana temporaria*, Europese Meerkikker *Rana ridibunda* en Bastaardkikker *Rana kl. esculentus*. De harde beschoeiing zorgt voor een barrière in de overgang van water naar land. Daarbij komt dat waterplanten grotendeels ontbreken, waardoor de watergang marginaal geschikt zijn als voortplantingswater.

Overige soortgroepen

Voor de andere soortgroepen wordt het plangebied op basis van het veldbezoek en de literatuurgegevens niet geschikt geacht voor beschermde soorten.

Conclusie en aanbevelingen

Voor het plangebied aan de Kerkweg 131a te Ouderkerk aan den IJssel zijn plannen voor woningbouw. In het kader van de Flora- en faunawet is een quickscan uitgevoerd. Hieruit blijkt het plangebied geschikt te zijn voor enkele beschermde soorten.

Tijdens het veldbezoek is een groep Huismussen waargenomen, die gebruikmaken van de coniferenhaag en struiken aan de noordzijde van het bedrijfsterrein (Figuur 7). De struiken vormen in de huidige situatie een uitvalsbasis voor mussen die in de omgeving gebroed hebben. Geschikte nestplaatsen binnen het plangebied zijn niet aanwezig. Dergelijke vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort zijn jaarrond beschermd door de Flora- en faunawet. Indien deze groenstructuren verwijderd worden dan is een ontheffing nodig. Het maakt daarbij niet uit in welke tijd van het jaar deze ingreep plaatsvindt. In de nieuwe situatie dient voldoende groen terug te komen om de beschermde functie opnieuw invulling te geven.

Om te bepalen welke struiken ook functioneren als slaapplek is een aanvullend veldbezoek nodig. Deze dient uitgevoerd te worden in de ochtend- of avondschemering. Het onderzoek kan op elk moment van het jaar plaatsvinden.

De watergangen zijn geschikt voor de beschermde Kleine Modderkruiper en Bittervoorn. Indien het water getroffen wordt bij de toekomstige ontwikkeling van het plangebied dan dient bekend te zijn of deze soorten hier voorkomen. Het gaat hierbij om ingrepen als dempen, werkzaamheden aan de slootkanten en het uitdiepen van de watergang. De Kleine Modderkruiper staat vermeld in Tabel 2 van de Flora- en faunawet. Voor deze soort is het noodzakelijk om te werken volgens een goedgekeurde Gedragscode en/of een Ecologisch Werkprotocol. De Bittervoorn is opgenomen in Tabel 3, waarvoor een ontheffing nodig is.

Het voorkomen van beide soorten vissen kan gelijktijdig in beeld gebracht worden door de watergangen te bemonsteren met een schepnet of elektrovisserij. Het visonderzoek kan tussen april en oktober worden uitgevoerd.

Figuur 7. Overzicht van de aangetroffen beschermde soorten en geschikte locaties. Het plangebied is aangegeven met een rood kader. De Huismussen bevonden zich tijdens het veldbezoek bij de oranje ster. Potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen bevinden zich binnen de oranje lijnen. De blauwe lijnen betreffen watergangen, die geschikt zijn voor beschermde vissen. De groene ster is de groeiplaats van Zwanenbloem.

Buiten de soorten waar vervolgonderzoek naar gedaan moet worden, dient bij de ontwikkeling van het terrein in algemene zin rekening gehouden te worden met broedvogels. Alle inheemse soorten zijn tijdens de broedtijd beschermd. Er zijn bij het veldbezoek geen nesten gevonden, maar er waren diverse soorten aanwezig die in de groenstructuren tot broeden kunnen komen. Aangeraden wordt om struiken en bomen buiten de broedtijd te verwijderen. De broedtijd loopt globaal van maart tot en met juli, maar is soortspecifiek en deels afhankelijk van weersomstandigheden. Indien het werk rondom deze periode gestart wordt dan is het verstandig om vooraf te (laten) controleren op de aanwezigheid van nesten. Met name de herfst heeft voor dit werk de voorkeur, omdat het broedseizoen dan voorbij is en kleine zoogdieren, zoals Egels, nog niet in winterrust zijn. Deze dieren kunnen zich onder de struiken verstoppen om te rusten, waardoor ze kwetsbaar zijn voor werkzaamheden in de winter. Vanuit de Algemene Zorgplicht (art. 2) moet altijd zorgvuldig gehandeld worden ten aanzien van deze dieren.

Om verstoring van foeragerende vleermuizen te voorkomen wordt aanbevolen om het bouwterrein niet 's nachts te verlichten door middel van bouwlampen. Met name de watergangen dienen hierbij ontzien te worden.

Voor het verwijderen van de bomen is mogelijk een kapvergunning nodig. Informeer bij de gemeente Krimpenerwaard voor het bomenbeleid.

Literatuur

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & J.C. Buijs (red). 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren – Natuur van Nederland 12*. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red). 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

FLORON. 2016. *Verspreidingsatlas planten*. Verkregen via <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>, geraadpleegd op 20 juni 2016. FLORON, Nijmegen.

IJzerman, S.J. 2010. *Quickscan flora en fauna locatie Kerkweg, Ouderkerk aan den IJssel*. Rapportnummer 2010251. IJzerman advies, Tilburg.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Flora en fauna quickscan Kerkweg 131A te Ouderkerk aan den IJssel

Status uitgave	Definitief
Rapport nr.	2016-N25
Auteur	Sander D. Elzerman
Datum uitgave	28 juli 2016

Foto's	Sander D. Elzerman
Kaartmateriaal	GoogleEarth

Projectnr.	2016049
Opdrachtgever	Bureau Wissing B.V.
Contactpersoon	Dhr. P. Kalsbeek

© Elzerman Ecologisch Advies
Leeuwerik 20
3299 BZ Maasdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.